

SZARVASI ÚJSÁG

Hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Égész évre . . . . . 6 frt. — kr.
Félévre . . . . . 3 frt. — kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt. 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési pénzek, úgy a lap szellemi részét
illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra
címezendők.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 25 kr.

HIRDETÉSEK

jutányos áron vétetnek fel.

A hirdetések az „Árpád” irodalmi és nyom-
dai intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket el
fogad Jaulusz Gyula Dorottya utca 11. sz. továbbá
A. V. Goldberger, servitater 3. sz. alatt.

A pánszlavismus.

Az egész világ remegve beszél róla, mi is hát tulajdonkép ez a rémkép, mely főleg minálunk Magyarországon még a csecsemőt is felriasztja álmából.

A panszlavismus a politika szótárában az összes szláv törzsek egyesülését — egy állambani tömörülését — s egységes kormányzatát jelenti.

De lehetséges ez? Megtörténhet-e? valaha, — hogy a jelenben is 90 millió lélekkel bíró Oroszország a török-magyar és román faj szétmorzsolásával ropant birodalmát még körülbelül 40 millió emberrel s 15,000 négyszög mértfölddel gyarapítsa, Európa szívéig hatoljon, 120 millióra felszaporodott emberével nemcsak Német-, de Olasz- és Franciaországnak is kihívólag arczába nézzen, s a szabadság, civilisatio viráldozatokkal szerzett vívmányait zsarnok parancsával halomra döntse.

Nem, ez nem lehetséges, ez csak is a török s osztrák-magyar állam végleges lerombolása által történhetné meg; pedig a történelem, mely mindig a tények változatlan logikája szerint fejlődik, nem mutat rá példát, hogy az öskor barbár csordái ideiglenes barangolásait kivéve — egy hatalom büntetlenül két nagy állam megsemmisítése által 40 millió emberrel valaha megszaporodhatott volna: hiszen a nagy Napóleon katonai és diplomatikai langeszét is túlhatalmi terjeszkedése miatt buktatta meg az ellene feltámadt Európa véd és dacszövetsége.

Oroszország a hatalom legmagasabb tetőpontját már elérte, felfelé többé nem haladhat, végzetes sorsa csakis lefelé sodorhatja.

Hogy a panszlavismus az elméleti forrongás határait túllépve, már a tények forrongási mezejére

csapott át, hogy Oroszország a kézzel fogható adatok szerint pánszláv üzelmeivel monarchiánkat lázas következetességgel aláaknázza, s hogy közöttünk s közötté az élet és halálharcz csak rövid idő kérdése az bizonyos.

De a történelemből meritett erős meggyőződésünk szerint bizonyosnak tartjuk azt is, hogy e harcban elszigetelten küzdeni nem fogunk.

Hogy csoportosulnak majd a nagyhatalmak, mily szövetségek alakulnak? ki tudná ezt előre megjósolni, hanem az csakugyan nem szenvedhet kétséget, hogy a nagy Németországgal karöltve marchérozunk majd a muszka tömegek ellen, mert minden németnek ösztönszerűleg éreznie kell, hogy a szláv törzs a német fajnak legelkeseredettebb ellensége, s hogy a két faj között az Európa északkeleti hegemonia miatt az összeütközés elodázhatlan, elkerülhetlen, hiszen ezt Skobelew, a hirneves orosz tábornok, Páris salonjaiban nyíltan hirdeti, sőt a nála tisztelgett szerb ifjakat ezen harcra a legszenvedélyesebb modorban már lelkesítette is.

Ugyan képzelhető-e oly eszeveszett német diplomata, a ki ily eseményekkel szemben a muszkanak csakis az osztrák-magyar állam legázolt hulláján történhető tözomszédságát, úgy szólván Berlin kapujáig terjedő hatolását, s Németországnak a Balti tengertől az Adriai tengerig nyuló muszka vasgyűrűvel való behálózását megtűrhetné, s ennek ellenében a nemzet utolsó emberének, utolsó porczikájának is sorompóba állítását elmulasztaná.

Az orosz politikai láthatáron két zivataros mozgalom zajlott fel, az egyik a nihilizmus, ki tudja mekkora véres és hajmeresztő drámák kíséretében a czári

önkényes uralmat menthetlenül darabokra törendi ; a másik a panslavismus, a mérhetlen birodalom csal-étke, bolygó fénye lesz, mely azt roppant pénz és vér-áldozatokat felemésztő kalandos hadjáratokba hajtván elvégre is a vereség, lealázás kudarczos zsákutczájába vezetendi.

És nekünk hazafiui ihletünk azt sugallja, hogy a vérrel áztatott csatamezők talajából két gyönyörű virágszál fog felvirulni ; az egyik a Magyar-, a másik Lengyelország jelképét fogja ábrázolni, mert e két testvér-nemzetnek, mint a muszka tulhatalom elleni vádbástyának ujólag fontos szerepet kell játszania ; mindkettejének állami függetlenségét. souverainitását akarva nem akarva — a nagy hatalmak egymás közötti rivalitása fogja megalkotni és fenntartani.

Csarnok

Képek a természetből.

IV. A nap.

Mosolygva néz a földre
A szelíd nap sugara,
Mint elalvó gyermekére
Néz a szerető anya.*

Soha szebben és igazabban nem lehetett volna kifejezni azt a viszonyt, mely a nap és földünk között létezik, mint Petőfi fenn idézett soraiiban. Mert ha azt, ki nekünk életet ad, ki bennünket szeretetével fölnevel, méltán megilleti a legszentebb, az anya-nevezet. ugy a nap, kinek pillók köszönik létüket, ki milliókat fenntart, — leginkább megérdemli a szerető anya nevezetel. Csakhogy az anyai szeretet kiapadhatlan, sőt a mondák szerint még a siron túl is él ; míg a nap melege a mulandóság törvényének van alávetve. 15-20

millió esztendő mulván a naprendszer egy bolygója sem fogj többé élvezni a nap forró szeretetét. Hanem hát ez még soká lesz, — addig rá érünk gondolkozni afelett, miben áll a napnak e mély szeretete ? Milyen s hányféle alakban nyilatkozik e szeretet ? S vajon olyan szelíd-e a nap, mint a költő mondja ? Látszólag igen, ámde a szelidség leple alatt a nap, mint a legnagyobb forradalmár, ki valaha létezett, folyton újít-teremt. Csakhogy e forradalmi munka czélja és eredménye oly áldáshozó, hogy mi azt csakis a legmélyebb szeretet, kifolyásának tekinthetjük. A napnak, illetve az általa kisugárzott melegnek a mi földünkön véghez-vitt munkáiról akarok szólni röviden, felvetvén végül a kérdést, vajon meddig fogja még élvezni földünk legszeretőbb anyjának forró ölelését.

Azt mindenki jól tudja, hogy a növény- és így az állatvilág sem élhetne a nap fénye és melege nélkül. Igen, de a növény megélhetéséhez más is szükséges, nemcsak napsugár. A legfőbb kellék a víz. S ha a nap nem volna, kaphatna-e a növény vizet ? Vagy nem volna meleg s akkor mind a víz jéggé fagyva, vagy pedig ha ez nem is történnék akkor sem, kaphatna a növény vizet ha csak nagy emberi fáradsággal nem — ez pedig ismét lehetetlen. mert, amint tudjuk, — az ember fentartója egyedül a nap. Ez természetes, de hát miként szállít vizet a nap a messze szárazon élő növényeknek ? — Mindenekelőtt tudnunk kell, hogy a nap ugyanazt teszi a patakok, folyók, tavak és tengerek vizeivel amit a tűzhely melege a fazékban levő vízzel — lassan, de folytonosan párologtatja, gőzölgéti. A vizgőzök rendkívüli könnyűségük-nél fogva felemelkednek míg csak velük egyenlő súlyu légrétegbe nem jutnak. Itt a magasban azután, hol — mint mindenki tudja — hidegebb van, mint a földszinen, itt hasonló illetve ugyanaz történik a felszállt vizgőzökkel, mint a forró lehellettel, a melyet mi p. o. a hideg üveg-lapra leheltünk ; t. i. a lehelletben lévő vizgőzök lehűtetvén, megfűlnek, s azért a földről felszállt vizgőzöket, amint a magasban lévő hideg által megsűrítettnek — hasonlólag az üvegen lepedőtt lecsapodáshoz — mint a levegőben uszó felhőket ködömegeket látjuk fejünk felett. S miként a hideg üvegen, ha többször rálehelünk a mellünkől kiömlő vizgőzök, egykor

T Á R S A

Basa fája.

Doboz alatt, a kanyargó Körös vize mentében
Állott egy fa, százados tölgy, valamikor nagy régen ;
Ma is zengi a falusi fiatalság danája :
Vadászgatni a gyulai basa járt ki alája.

Nosza szolgám, mond a basa, száll a nap már nyugatra,
Fegyverkezzünk lesbe menni gyors iramu rött vadra ;
Ne feledj el éles golyót, hegyes törst az emsére,
Se nyilvesszót, szivet sebzőt galambfira, gerlére.

Szegény asszony, özvegy asszony így szólott a lányához :
Eredj lányom Erzsi lelkem az erdőről gallyat hozz ;
Száras rőzsét, ropogósat, szilaj lánggra lobogót, —
Még ma este Szűcs Bandival megtartod a kézfogót.

Elment Erzsi rőzsessedni — megis telt már hamvasa —
Lesbe ülve, félénk vadra, hasztalan vár a basa ;
Se vad ordas, se gyors szarvas nem töri a csalítot,
De jön a lány, drága zsákmány, milyet nem is áltott.

„Nosza szolgám, ne csak lomhán, szellő legyen a lábod ;
Ott előtted azt az őzet tova futni jóllátod ;
Nesze arany tiz avagy husz — nesze száz is, hogy ha kell,
S kérj bármi jót, csak a bimbót, rózsabimbót hozdad el.“

— Ingó-bingó rózsabimbó lassítsad a menésed —
Nézd, a gazdám szinaranyat mennyit küldte tenéked ;
— Mit nekem a te aranyod — szásszorta több énnekem
Minden pénznél, mit igérnél, forró szívü jegyesem.

Szép gerlicze, jöjj izibe, — szegény uram nagy beteg, —
Nem is sokkal : egy szavaddal megmentesz egy életet ;
— Hol az urad ? — mutass utat, haidd segíték a bajon —
Egy-két szómat, orvoslónak tőle meg nem tagadom.

Oda szállt a kis gerlicze odaszállott a lépre ;
Ott is ragadt, megis fogták — kalitkába tették be.
Mézes szóval, édes csókkal etetgették, itattak —
Gyöngye szívét uj szerelem uj almába ringatták

lecsapódása következtében nagyobb vízcseppek keletkeznek — ugyan úgy csak úgy nagyban — a felszállt vízgőzök összesűrűdése és lecsapódásának eredménye — az eső. Ekképen emeli fel a nap a vizet a legmagasabb hegycsúcsokon élő növények számára is. A nap ezen lassu de folytonos tevékenysége következtében telnek meg a patakok és folyamok, hogy a tavakba, tengerekbe érve onnét újra felszállanak a magasba s ott lecsapódva, a földre hullanak alá, hogy újra és újra folytathassák e körutat — a növény- és állat-világ nem kis gyönyörűségére.

Ez is világos, csak hogy miként történhetik az, hogy az eső nemcsak a folyókba és tengerekbe — vagyis ugyanazon helyre a honnét, mint a viz-gőz szállt fel a magasba — hull alá, hanem másutt olyan kopár szárazföldi sivatagokon is történik ez, a honnan ugyan semmi-némű viz-pára fel nem szállhatott, hogy a magasban lecsapódván mint jótékony eső hulljon alá. Ez még épenséggel természetes; — mert a szél, hajtja a megsűrűdött vízgőzöket, ködtömegeket vagy felhőket egy helyről a másikra. Ugy van — esakhogy mi az a szél, mi hozza létre, mi idézi elő a szelet? Nem-e valami ismeretlen óriások sóhajtása az? Bármennyire regényes volna is, ha úgy volna, — mirdaméltt tagadólag kell rá válaszolnom. Mert bizony azt is a szerető anya, a nagy forradalmár, a nap hozza létre: a „szende szellő”t éppen úgy, mint az „örült fergeteget.” — Ismeretes tény, hogyha a fűtött szoba ablakát reggel kinyitják — kettős léghuzam támad. Az ablak alsó felében betódul kívülről a nehezebb hideg levegő, míg a szoba könnyű meleg levegője a nyílás felső részén megy ki a szabadba.*) Ugyanezen alapszik minlazon légáramlás, amit mi szélnek nevezünk. Az egyenlítő körül, tehát a föld azon részén ahol a legmelegebb van, a felmelegedett levegő — rendkívüli könnyűségénél fogva — felszáll a magasba. Ugy de akkor azon helyen, a honnan a levegő fölemelkedett, üres

*) Dove elbeszélése szerint, egy orosz táncsteremben, betörtéven egyik ablaka, hó képződött

térnek kellene maradni; ámde ez nem történik — és nem is történhetik — mert mindkét oldalról, az éjszaki és deli félgömb hidegebb tájairól friss levegő tódul azon helyre. Ez új levegőtömeg újra felmelegszik, újra felszáll s újra jó helyébe más. S mi ennek a következménye? Az, hogy a sarkok felől az egyenlítőig megindul egy hideg légáram, míg egyzersmind az egyenlítőnél felszállt meleg levegő a sarkok felé vonul, hol ismét lehül. S így alul is fölül is, de ellenkező irányban, egy-egy légáram vonul, mely folytontartó áramlás által földünk levegője tisztán és frissen tartatik, másrészt meg mindenfele elhajtja a vízgőzöket, felhőket, s a legkopárabb szárazföldrök felett is esőt eredményez. Ime az élet két fő feltétele, a szél és eső, a napnak köszöni eredetét.

Ámde a nap éppen ahol mint szerető anya működik — ugyanott egyzersmind a legnagyobb forradalmár — legnagyobb ujtóként szerepel. Mert éppen az éltető viznek ezen körútja, ezen örökös mozgása okozza azt az ismert tényt — hogy még azok az óriási bércek — azok a magas hegyek is lassanként kopnak, porlanak, törpülnek. A hegyi patakok igen szembeűnő és hatalmasan romboló munkáját észrevehette az, aki járt valaha hegyes vidéken, s csak egy kicsit is gondolt azon munka fontosságára, mit e „csörgedező, csevegő, szelid” patakok éjjel-nappal szűnet nélkül évről-évre véghezvisznek. Lassu viz partot mos — szól a közmondás, — hát még a sebes vad bérczi síó. Mély árkot, medret vaj magának, letördel, legörget apró szikladarabokat s szállítja a homokot iszapot egyre a nagy folyókba s ezek ismét nagy tömegekben zúditják a tavakba, tengerekbe a mindenhonnan összegyűlt iszapot, hol azután a folyam torkolatánál összehalmozódva — az ugynevezett folyamdelták képződnek, minőket p. o. a Nilus, Rajna vagy a szőke Dunánál észlelhetünk. Hogy azonban e roppant munkáról világos fogalmunk legyen, nem elég csak azon a patakok által a hegyek oldalába vájt mély és széles hasadékokat látnunk, — ismernünk kell még azon iszapmennyiséget is, amit egy nagy folyam a tengerbe szállit.

Özvegy asszony házába'
Ég a világ javába . . .
Szitják a tűz lobogását
Karingónak, csőregének,
Legénycsaló csemegének —
Szűcs Bandit, hogy megkinálják.

Özvegy asszony házába'
Ég a világ javába . . .
Este van már, öreg este,
Csak úgy csillog a messzi rét,
Hives estén gyöngé fűvét
Friss harmat is már megeste.

Özvegy asszony házába'
Ég a világ javába . . .
„Kérője is itt van immár,
Jaj Istenem tán baj érte
— Így evődik anyja érte —
Hova marad, nem tudni már.”

Özvegy asszony házába'
Ég a világ javába . . .
„Hát Erzsikém, kis gilikém
Hol lehet most asszony-anyám,
Hogy nem várt a kapuba' rám,
De még nem is jött elibém?”

Özvegy asszony házába'
Ég a világ javába . . .
„Erzsi kiment rőzsehozni,
Rőzsehozni az erdőre
De hol marad ily későre —
Nem tudom már elgondolni.”

Özvegy asszony házába'
Ég a világ magába . . .
Szanaszélllyel a vendégek,
Iramodva az erdőnek,
Benne hosszú, nagy szélt vőnek — —
A lányragha rálelnének.

* * *

Már messze nagy erdőn jár a kereső nép;
Roppan a törmelék, merré a menő lép.
Közel, távol csend van, a madár is alszik — —
Még a susogás is, nagy fenszónak hallszik.

„Jó nagy ez az erdő — van fája temérdek . . .
Sokkal nagyobb az én szenvedésem érte;
Százszor dönteném ki minden egyes fáját,
Csak egyszer láthatnám szemed pillantását.”

P. o. a Ganges Ázsiában évente annyi iszapot hord a tengerbe, amennyivel egész Belgiumot egy lábnyi magasságban befedni lehetne. Tehát a nap a patakok segítségével ugyanakkor midőn látszólag lerombol egy meglévő világot — új világokat épít a tenger mélyében.

Szóval, mindazon munka, ami a földön végbemegy, mindaz a nap szerető gondoskodásának eredménye. Csakis az apály és dagály — s ezt nem szabad említés nélkül hagynom, mert szintén rendkívüli fontossággal bír — csupán a tenger ezen hat-hat óránként megújuló működése nem a nap erejének köszöni származását; ezt a „bánatos“ hold — a szerelmesek és költők szende fényű holdja létesíti. Hanem, mivel most nem feladatunk az ábrándos holddal foglalkozni — mi csak térjünk vissza a naphoz.

Tudom, hogy sokszor volt már eszedben a gondolat — nyájas olyasóm — hogy hátha ez csakugyan így van, ha mindenünket a jó nap szeretetének köszönjük — akkor ránk nézve óhajtható volna, ha a nap soha ki nem fogyna e szeretetből. Csakhogy ez lehetetlenség. Aki egyre csak kiad annak a vagyona — legyenek bár milliói — elébb-utóbb, de mindenestre elpusztul. Ha tehát a mi napunk melegéből folyton csak kiad — és pedig nemcsak annyit ad ki, amennyit a mi piczi kis földünk nyer tőle, de két billiószorta többet! — azon szeretetnek is kikell úgy okvetlenül apadni, amelyet ő oly szívesen éreztet velünk. — Vagy talán van neki bevétel is? s így örökké froghat kezén a töke, anélkül hogy elfogyna az, — feltéve, hogy nem ért a sikkasztáshoz! Ez igen fontos kérdés: „a lét vagy nemlét kérdése ez.“ Sok jó tudós öszüle meg már belé — s mind hiában! Semmiképen sem bírták kimagyarázni, behizonyítani, hogy hát mily utómódon történhetne ezen bevétel? — s végre is abban nyugodtak meg — amit a legelső természettudósok a legőszintébben állítanak — hogy a napnak a szerető anyjának szíve majdan évek milliói mulva megszűn dobogni — és akkor megszűn a földön is az élet, — nem lesznek érző lények, nem lesz emlékezet — dicsőség — szerelem. „Mint a tűnő

Megis látta Bandi, — bár ne látta volna,
Bár két szeme napja éjjelbe borulna,
Ne látná, hogy neki ami becses drága:
Más karjai közt van egész mennyországa.

Oh jaj a hűtelen! — ezerszer jaj nekem!
Mért nem sülyed a föld örökre el velem? —
Igy jajdul fel Bandi, szeme vérbe fordul . . .
Egy ütés — s a basa nem élő azontul.

„Megállj, megállj! ne fuss — nem vagyok vad állat —
Nincs átkom számodra — hogy is bántanálak!
Asszony vagy, gyöngé vagy, — neked megbocsátok;
Szálljon vissza én rám rólad is az átok.

De nem áll meg amaz a marasztó szónak, —
Szalad egyenesen a Körös-folyónak;
Ott a tölcsér száju ezüstös viz habja
A lányt és mentőjét ölébe fogadja.

Özvegy asszony háza ki van világítva;
Két halottját másnap barna hant borítja.
Negyed napra újra egy sötét sirhalom — —
Szomorú kézfogó, — gyászos lakodalom

Balog István.

álom — elcsattan a hó csók — és mint a tüzes csók — száll minden öröm“ mondja Goethe.

S vajon kétségbe ejtsen-e ez bennünket? Oh épen nem! A naptól való ezen függésünk tanítson meg bennünket a szabadság igaz szeretetére, amit a szeretet vallásának megalapítója kétezer évvel ezelőtt hirdetett. Tanítson meg bennünket arra, hogy kell ezen rövid időt, mit e földön mint átutazó vendégek töltünk, jól és kellemesen eltölteni. Már tizezer évet élt e földön az ember — ameddig a történelem emlékezik — és a tizezer év legnagyobb része gyilkolásban telt el. S miért? Azért mert egyesek inkább hagyták a népet a babonában és butaságban tévelyegni, hogy személyes érdekeikre használhassák fel a népek millióit, — s a helyett hogy azt a nép szellemének művelésére fordították volna — egymás által gyilkoltatták a félrevezetett népeket.

Réthy Dezső.

HIREK.

— (Szarvas városa) népmozgalmi kimutatása 1881 évről. I. Született fi 594. nő 596 összesen 1190. ezek közül 1, törvényes 1128. — 2, törvénytelen 42. — 3. 2-ös iker 13 3-as iker 1. I. Házasság kötött 254. III. meghalt fi 449. nő 383, összesen 832. (a halva született 22-öt bele nem számítva) 1, korra nézve meghalt 0 — 1 hónapos korig fi 54 nő 44. 1 hón. — 2. fi 10. nő 9. 2 hon. 3 fi 18. nő. 6. 3-6 fi 15, nő 11. 6-12 fi 22. nő 10. 1 éves kortól 5 éves korig fi 128 nő 103. 5-7 fi 25 nő 29. 7-10 fi 26 nő 20. 10-15 fi 14 nő 13. 15-20 fi 6 nő 13. 20-25 fi 10 nő 13. 25-30 fi 12 nő 8. 30-35 fi 8 nő 3. 35-40 fi 6 nő 10. 40-45 fi 4 nő 8. 45-50 fi 16 nő 14. 50-55 fi 13 nő 10. 55-60 fi 9 nő 15. 60-65 fi 1. nő 14. 65-70 fi 12 nő 14.

A csárevics és balerinája.

III. Sándor czár, midőn még az országlás gondjai nem nyomták vállait, teljességgel nem idegenkedett a ballet hölgyeitől, ha azok fiatalok és csinosak voltak. Imádta a balletet és szerette a ballerínákat. Hogy a szinpad tünderei viszonzták-e gyengéd érzelmeit és azokkal járó ragyogó ajándékait, nem akarjuk itt kutatni. Elég az hozzá, hogy a pétervári operaház minden ballet-előadásán jelen volt legényember korában és tanulmányait inkább a szinfalak mögött szokta eszközölni, mint a nézőtéren.

Azon időben, mikorról történetünk szól, ép a kis Pe siani büvölte meg Szent-Pétervár férfi közönségét. Természetesen a csárevics mindent elkövetett a kecses kis táncosné meghódítására. A ballerínának azon szokása volt, hogy mielőtt föllépett rendkívül sok krétát feldörzsölt talpára, hogy el ne csusszék. Mindig felt, hogy nem lesz elég a kréta. azért öltözőjében egyebet sem lehetett látni, mint mindenütt csupa krétát, padlaton, asztalon, pamlogon mindenütt krétát. S neki valóban igen sok krétára volt szüksége, hogy valami — ballépést ne kövessen el, különösen mikor arra a trónörökös nagyherceg csábitá.

70-75 fi 16 nő 8. 75-80 fi 9 nő 10. 80-85 fi 8 nő 6. 85-90 fi nő 2. Betegsége nézve elhalt. Veleszül. gyengeségben 49, görcsökben 38, gyermekaszályb. 33 tüdőlobban 29 tüdőgümőben 74, bélhuruthan 42, hagymázban 9, vörhenyben 40, kanyaróban 6, ronsoló toroklobban 139, torokgyikban 12, hökhuruthan 1, pokolvarban 2, guta ütésben 18, aggkórban 63, erőszakos halállal 3, öngyilkosság 4, véletlen esemény által 3, hólyagos kütégben 1, agykérlobban 42, vízkór 26, orbánczban 1, szélhűdésben 7, szervi szivbajban 5, hörglobban 26, hashártylobban 8, tüdőlégdagban 1, tüdő szélhűdés 5, tüdő vizenyő 2, rákos elfajulathán 10, görvélykórban. 10, bélcsavarban 1, bright kórban 7, váltolázban 5, dermenetben 2, takonykórban 1, halva találtatott 1. 96-nál nem volt meg állapítható a kör. Legnagyobb haladóság volt Márcziusban, legkisebb pedig Augusztusban a ronsolótoroklobbra nézve volt Márcziusban a legnagyobb halálozás 34, júniusban pedig a legkisebb 1. Az elhaltak közül gyógykezelésben nem részesült 7 éven felül 156, 7 éven alól 128. Szarvas, február 26. 1882.

Dr Télesy József v. orvos.

— (A szarvasi gym.) tanárválasztási ügyére vonatkozólag azon értesülést nyertük, miszerint a megürült tanszék a jelen iskolai év végeig nem fog betöltetni, hanem azt az ősszel megejtendő tanárválasztásig a jelen tanérek egyike fogja ellátni. A lapunk mult számában közölt felszólalás azon részére, mintha a tanár választás kizárólag papi ügy lenne, tanári részről azon megjegyzést vettük, hogy az téves. amennyiben rendszerint a tanári kar teszi meg e részben a kezdeményezést. Erre vonatkozólag kijelentjük, hogy miután a protestáns tanintézetek, s így a szarvasi gymnázium is, papi kormányzás alatt állanak: minden választási aktusnál természetesen a papi befolyás érvényesül; ez tény, melyet egy odavetett tagadással nem lehet elűzni. A dolgok ily kényszerállásában mindenesetre kedvező körülmény az, ha a tanári kar mindenben egyetértésre juthat a döntő körökkel, s hogy ez nálunk így volt — azt a nyert nyilatkozat folytán — szívesen ismerjük el

Egy este alig lép be a czárevics a kis ballerina öltözőjébe, az kétségbeesetten rohan eléje s így kiált föl:

— El vagyok veszve, tönkre vagyok téve, ármánykodnak ellenem, föl kell lépnem és kikaczagnak. Ah, e szégyent nem élem tul! Intrikák, ármányok! Krétát szerezzen nekem. Minden krétámat ellopták s az egész házban egy darabka sincs. Krétát!

A nagyherczeg talán Kréta szigetét is hamarabb megadhatta volna a kis ballerínának, mint egy darab krétát, mit követelt. Mit tehetett mást, mint hogy mosolyogva szabadkozott.

— Oh, kiáltott a kecses diva, sohase fogom e szolgálatát elfeledni. Hígyje el, hálás leszek érte, szolt oly jelentős pillantással, melyre a nagyherczeg legokosabban azt tehetette, hogy sietve rohant ki az utcára, krétát keresni. Elküldhette volna ugyan kísérete valamelyik tagját is, de nem szívesen avatta apró titkaiba őket. Így hát inkább maga ment.

Hja, de este 10 órakor a boltok mind zárva. Szerencsés gondolata jött. Egy kávéházba lépve, félrevonja a markót és ezt kérdé tőle: Van-e krétád?

— Egy darab a billiardtól.

— Ide vele; nesze húsz rubel érte, aztán szaladj a

— (A szarvasi kisdovoda) derék vezetője, Szathmári Ede úr, a jövő hó elején ovodai czélokra néhány gyermek — szini előadást fog rendezni a szinkörben, mely előadásokban a főszereplőkön kívül, kik felnöttebb gyermekekből válogatvák ki, az ovodai növendékek is részt vesznek. A készülődések már javában folynak ezen nálunk szokatlan, de másutt, kivált nagyobb városokban s a fővárosban is gyakori gyermekelőadásokra.

— (Számadás.) 1882. febr. 10-én alakult szarvasi korcsolyázó kör pénzbevételeiről és kiadásairól. Bevétele: 30 krt fizettek: Delhányi Zsigmond, Winternitz Arnold, Potoczky Elek, Lökös János, Bácskay Jakab urak, összesen 1 f 50 kr. — 20 krt fizettek: Winternitz Arnoldné urhölgy, Monspartt Erzs, Hanacsek Luiz, Kresmárik Juliska, Medveczk; Luiz, Konez Janka, Konez Ida, Lányi Hermina kisasszonyok; továbbá Konez Elek, Konez Gyula, Schlesinger Adolf, Blauer Soma, Weisz Mór, összesen 2. f 60 kr. Tanuló ifjaktól begyűlt 5 frt 81 kr. mely a torna csarnok fekete tábláján van nyugtázva. Összes bevétel 9. f. 91 kr. Kiadás. február 10-én szolgálat és 1 napszám 60 kr. 11-én szolgálat 20 kr. 12-én szolg. 20 kr. Trnyik J. számlájára számkák igazításáért 1 frt 50 Butorok hazaszállítására 60 kr. Tornaszolgának 50 kr. Egy asztal javittatásáért (Lásd a számlát) 80 kr. Jégcsösznek borralaló 20 kr. Összes kiadás: 5 frt 50 kr, melyet levonván a 9 frt 91 krnyi bevételből, marad a körnek 4 frt 41 krja, mely összeg butorok javítására, részben pedig azok beszerzésére fordítatik. A számlák holnap d. e. 11-12 óráig a torna-csarnokban megtekinthetők. Szarvas. 1882 márcz. 5. Oláh Miklós.

— (A szultánról) csillagvizsgáló híret költik a lapok. Azt írják róla, hogy az astronomiából felolvasásokat hallgat, s e tudomány iránt való előszeretetből csillagvizsgáló tornyot épített az Yildiz kioszkban, melyet a csillagászat legkitűnőbb eszközeivel fognak felszerelni.

— (A bakó vége.) Nem Kozarekről van szó, hanem csak egy jámbor marhavágóról, az öreg Wenczelről, ki váro-

másik kávéházba, minden darabért, mit hozol, kapsz öt rubelt. De siess, mert pár percz alatt itt kell lenned veled.

A markór lóhalálában rohant a szomszéd kávéházba s a trónörökös csakhamar egész zseb krétával tért vissza ballerínájához. A kis Persiani nyakába ugrott és egyelőre csak megcsókolta. Öröme csillapultával azt kérdezte a czárevicstől, vajon honnan szerezte a krétát? A „Café Anglais“ markörje lopta számomra, szolt a nagyherczeg mosolyogva.

Néhány nap mulva a markór az utcán meglátja a czárevicset, kit természetesen most sem ismert még. Oda-sompolyog hozzá, meghuzza kabátját, bizalmasan veregette vállát és titokban e nagy-fontosságú szavakat sugja fülébe.

— Kedves uram, iszonyu sok krétát loptam számodra a különböző kávéházakból.

— Jó, jó, válaszolt a czárevics mosolyogva, itt van még husz rubel, de több krétát már ne lopj nekem!

A boldog czárevics, már ekkor a valódi julalmat is megkapta a krétáért.

sunkban évtizedek óta végzé a legvérengzőbb mesterséget — mindnyájunk javára. Az öreg Venczel nincs többé; a mult hét egyik hajnalán a tormaúczai városi közkut mélyében bukkantak rá, s már csak holttetemét hozhatták napvilágra. Öngyilkosság, vagy szerencsétlenség forog-e feű? Nincs eldöntve; s akármit áll a dolog: ez szegény Venczelre nézve most már teljesen közömbös.

— (Nyilvános köszönet.) A sors által rám mért sulyos veszteség alkalmából, nagyrabecsült barátimnak s mindazoknak, kik felejtetlen nőm szül. Winterlich Ágosta végülis-tességekor megjelenni, vagy részvétőknek másként kifejezést adni sziveskedtek, mélyen érzett köszönetemet nyilvánítom. Szarvas, Febr. 26. 1882. id. Kollár János. gyászoló családom nevében is.

— (Búcsú szó.) Saját kérelmemre a b. czabai m. kir. adóhivatalhoz helyeztetvén át — midőn e derék várost elhagyom — az idő rövidsége folytán ez uton mondok búcsú üdvözletet azon t. barátaimnak és ismerőseimnek, kikkel nem valék szerencsés találkozhatni. Szarvas Martius 4. 1882. Rávasz Istvan m. kir. adóhivatali ellenőr.

— (Olász dudások) verték fel a napokban utcáink csöndjét, csodálatos hangszereikkel nagy gyermeksereget csöndítve magok körül. A sajtóságos öltözékű, cigányarczú alakok méltó feltűnést keltettek mindenfelé, s művészetükhöz méltóan elégséges jutalomban részesültek.

— (Halál o z á s.) Mult hó 24-én kísértetett B. Gyulán Lázár Sándor volt megyei, s bírósági telekkönyvvezető örök nyugalomra. A megboldogult az új bírósági szervezéstől kezdve 1880-ik, tehát 10. évig a szarvasi kir. járásbírószág telekkönyvvezetője volt. Itt érte őt a gyógyíthatlan kór, mely csakhamar leköszönésre készíté. Lázár Sándor a szabadsághvrczban, mint nádor-huszár százados vett részt, s mint ilyen, többször ki-tüntette magát. Béke poraival!

— (Érdekes) lesz tisztelt olvasóinknak tudni, mily mérvben halad hazai gépműiparnak fejlődése. Ugyanis mint értesülünk az eddigi Brogle J. és Müller-féle cég főnöke Brogle József ur, Budapesten a vácziköruton az osztr. állvmvas-pálya közelében egy nagyobb styl-szerinti gyárat épített, mely trieurok, (konkoly választó) szelelők, rostalemezek, továbbá mindennemű mezőgazdasági gépek, mint: járgányok, cséplő-gépek, szelelőrosták, kukoricza-morzsolók, stb. gyártásával foglalkozik. Noha a gyár építése csak most kezdődött, mégis képes lesz az idény beálltával a közönség minden kívánalmainak megfelelni.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Sipos Soma.

20 szám
1882.

Árverési hirdetmény.

Alolirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel köz-hirre teszi hogy a **szarvasi** kir járásbírószág ^{2021 és 2069/881} p. számú végzése által **Auer Bernát** végrehajtató javára **Porgesz Salamon** ellen **182 frt 36 kr.** tőke, ennek 1881 év **Deczember** hó **12** napjától számítandó **6%** kamatai és eddig összesen **85 frt 58 kr.** perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróilag **le és felül** foglalt és **1230 frt 85 krra** becsült **rőfös és vegyes bolti áruk, mérlegek állványok, activ követelések, házi es konyhaeszközök és szobabutorokból** álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a ^{98/1882} p. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a hely színén, vagyis **öcsödön alperes lakásán** leendő eszközlésére 1882-ik év **Mártius** hó **9-ik** napjának délelőtt **10** órája az **1881 évi LX. 102§-a** értelmében határidődül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881 évi LX. t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX t. cz. 108 §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szarvason 1882-ik évi Martius hó 1-ső napján.

Frankó Gyula
kir. bir. végrehajtó.

Gyógyítása a lézió a táplálkozás. szerveknek s az
elerőtlenedésnek a valódi

**Hoff János-féle maláta gyógy-tápa-
nyagnak használata által,**

Hoff János úrnak cs. kir. tanácsos s a legtöbb eurpai
uralkodó fejedelem udvari szállítójának, a koronás aranyér-
demkeresz tulajdonosának magas porosz ésnémé renjele-
lovagjának,

**Becs, Gyár: Grabenhof 2. Gyártelep
Bad. Graben Bräunerstrasse 8 sz.**

Szaradowo, Exin mellett. Az ön Hoff János-féle maláta
kivonat egészségi sörre, elnyomult természetű nárvú
emésztési bántalmaim dacára roskadozó életerőmet ismét
visszaadta és újra megerősítet, amin az a legősebb eset én is
alig vártam. Elvesztett étvágyam, a fennemrajomnak
következménye, a kitűnő kivonat élvezete folytán újra vissza-
tért. A Hoff-féle maláta egészségi csokoládé a legizletesebb
mindazok között, melyeket valaha ismertem. már évek óta
iszom azt a legjobban kedveltem, ennek élvezete örösvény egész
ingó d... t. RADECZKY ELEK lelkész.

Kérek 60 palack maláta-sört és 12 font maláta-csoko-
ládát küldeni.

Szarvason kapható Nyácsik Soma úrnál.
Mezőtúron Schreiber Sámsonnál,

Gledicia triacantos.

Egypár ezerre menő tüskés lepényfa

gledicia triacantos

áthatlan sövénynek és nagyobb fal sorfának
való, jutányos áron eladó alolirotnál Szarvason.

Sztaricskay Soma
vaskereskedő.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Egy egészen új

Singer-féle varrógép

igen kedvező feltételek mellett

eladó.

Bővebb felvilágosítás e lapok
kiadóhivatala ad.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tisztességes egyének, kik szor-
galom által 6-8 forintot csak
keresni naponként, forduljanak B O S
S Á N Y I G U S Z T Á V H O Z Buda-
pesten, Koronaherczeg utca 8. sz. a

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Végeladás.

Fűszer-norinbergi-és rövidárú

üzletem abban hagyását elhatározván: ennek következté-
ben az egész áru raktárt, álványokat, minden bolti
készüléket egészen, vagy pedig részletve, mi napto-
kezdve, tetemesen leszálított áron e árusítom.

A t közönséget alázattal felhivom, méltóztassék ezen alkal-
mat felhasználni, a szükségletek beszerzésére.

Tisztelettel

Wolfmann Mina.

AZ „ÁRPÁD” IRODALMI

ÉS NYOMDAI INTÉZET

S Z A R V A S O N,

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors és diszes kiállítására

Községi és gyámi rovatos iven,

HIVATALOS NYOMTATVÁNYOK,

minden alakban,

ügyvédi- és kereskedelmi nyomtatványok

FALRAGASZOK, KÖRLEVELEK,

levélfejek és levélborítékok, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosb áruko állittatnak ki.

☞ Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek. ☜

A z Á r p á d i n t é z e t ü g y v e z e t ő s é g e

Szarvason.